

Evaluatie deelname Regio Zwolle

Regio Zwolle

Inleiding

De gemeente is per 1 januari 2014 toegetreden tot het samenwerkingsverband Regio Zwolle. De achterliggende gedachte hierbij is dat samen met de regio meer kan worden bereikt door kennis te delen en gemeenschappelijke vraagstukken op te lossen. Kenmerkend aan het samenwerkingsverband is dat gemeenten ervoor kunnen kiezen om op deelterreinen aan te haken.

Eerst treft u de conclusie en aanbevelingen aan, daarna volgt een toelichting op het volgende:

- hoe de Regio Zwolle werkt
- in hoeverre sturing kan worden gegeven
- op welke terreinen de gemeente aanhaakt bij de Regio Zwolle
- wat dit heeft opgeleverd
- wat de financiële bijdrage is
- wat de ervaring van ondernemers, partners en raadsleden is en
- hoe de doorontwikkeling van de Regio Zwolle eruit ziet

Conclusie en aanbevelingen

De samenwerking met de Regio Zwolle heeft meerwaarde voor de gemeente De Wolden en de ondernemers binnen de gemeente. Veel ondernemers hebben ondersteuning gekregen via Kennispoort, het netwerk is vergroot, er zijn samen met de Regio enkele succesvolle projecten doorlopen en er is met succes gelobbyd voor een betere bereikbaarheid.

Enkele mooie resultaten zijn:

- Realisatie van Het Vershuus in Ruinen
- Verbetering verlichting Ruinerwold via het project 'Bewust verlichten'
- Innovatietraject verwaarding van bermgras
- AgraService Lindenhols genomineerd voor Cross-over Innovation Award
- Coöp Koetsier heeft halve finale MVO-award bereikt
- Bereikbaarheid Regio Zwolle verwerkt in regeerakkoord

Voor de deelname aan het cluster Vrijtijdseconomie wordt voorgesteld om voorlopig terug te trekken uit het cluster en deelname over twee jaar te heroverwegen. Dit vanwege samenwerkingsverbanden op andere, meer logische schaalniveaus, buiten het cluster.

Het Ondernemersplatform en de Gebiedscoöperatie ervaren enige afstand tot het samenwerkingsverband. De netwerkfunctie wordt erkend, de aansluiting bij de behoefte van het Ondernemersplatform en de Gebiedscoöperatie is voor verbetering vatbaar.

De komende jaren zet het samenwerkingsverband in op het verbeteren van de slagkracht met behoud van de lichte organisatievorm. Deze verbeteringslag sluit goed aan bij de verbeterpunten die zijn geconstateerd in deze evaluatie. Zo wordt er een concrete agenda uitgewerkt om de activiteiten van de Regio Zwolle goed zichtbaar te maken en wordt de betrokkenheid bij de Regio vergroot door in gesprek te gaan met raadsleden en ondernemers om verbeterpunten te inventariseren en vervolgens te realiseren.

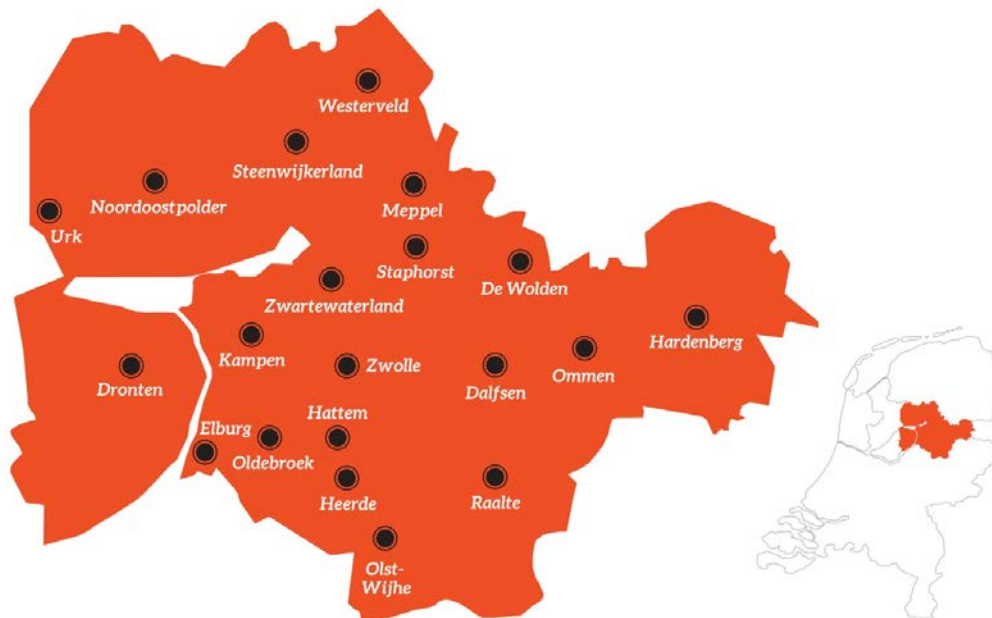
Omdat sprake is van een licht en flexibel samenwerkingsverband is een pro actieve houding van de gemeente en de ondernemers van belang.

Op basis van deze evaluatie worden de volgende aanbevelingen gedaan:

- Continueer deelname aan de Regio Zwolle;
- trek voorlopig terug uit het cluster Vrijetijdseconomie en heroverweeg deelname over twee jaar;
- verbeter verbinding met de gemeenteraad;
- verbeter informatievoorziening naar ondernemers en stimuleer een pro actieve houding.

Hoe werkt de Regio Zwolle

De bestuurlijke samenwerking in de Regio Zwolle is een licht en flexibel bestuurlijk samenwerkingsverband van 20 gemeenten, verdeeld over vier provincies.

De Regio Zwolle wil een vernieuwende vorm van samenwerking zijn. De inhoud van de samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheid staat voorop, de structuur is daaraan ondergeschikt. De ordening die nodig is moet het doel van samenwerking dichterbij brengen en niet in de weg staan. De samenwerking is gestoeld op de volgende uitgangspunten:

- De samenwerking tussen gemeenten is vrijwillig, maar niet vrijblijvend;
- de samenwerking steunt op de vier O's: ondernemers, onderwijs, onderzoek en overheden;
- de samenwerking is grensontkennend van karakter;
- de samenwerking karakteriseert zich door: doen;
- de organisatie en bestuurscultuur is soepel, licht en daadkrachtig.

De afgelopen jaren heeft deze samenwerking een natuurlijk groeiproces doorgemaakt. Gemeenten herkennen de gemeenschappelijke vraagstukken die hen samen bezig houdt. Samenwerking leidt tot erkenning van deze vraagstukken en een gezamenlijke aanpak om deze op te lossen. Zo is geleidelijk een regionaal partnerschap ontstaan. Gemeenten kunnen

de keuze maken op welke gemeenschappelijke vraagstukken zij willen aanhaken. Vanwege het dynamische karakter kunnen gemeenschappelijke vraagstukken - deelterreinen - worden afgesloten en weer nieuwe worden opgepakt. Als bijlage 1 treft u een overzichtskaart zo werkt de Regio Zwolle aan.

Sturing Regio Zwolle

Zoals eerder is aangegeven is sprake van een licht en flexibel samenwerkingsverband. Om concrete resultaten te behalen vraagt deelname aan het samenwerkingsverband om een proactieve houding. Periodiek vindt er bestuurlijk overleg plaats. De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente in het kernteam en wethouder Jan ten Kate in het portefeuillehoudersoverleg economie. De gemeenteraad heeft geen directe invloed, wel kan de raad een kaderstellende rol vervullen door bijvoorbeeld de wens uit te spreken om voor de agrarische sector aansluiting te zoeken bij het samenwerkingsverband en hiervoor, indien nodig, geld beschikbaar te stellen. De raad wordt via de begrotingscyclus, en als daar aanleiding toe is, tussentijds geïnformeerd.

Waarom doen we mee

De gemeente neemt deel aan de volgende onderdelen:

- Kennispoort
- Cluster vrijetijdseconomie
- Agri & food innovatiecluster
- Lobbyprojecten en bestuurlijk Regionaal Kernteam

Kennispoort

Kennispoort begeleidt innovatieve ondernemers van idee tot realisatie. Dat gebeurt door het geven van innovatieadvies en het leggen van verbindingen tussen ondernemers, onderwijs, onderzoek en overheid. Kennispoort biedt ook ondersteuning bij het vinden van financiering ten behoeve van innovatie of groei.

Vrijetijdseconomie

Toerisme is economisch gezien belangrijk voor de Regio Zwolle. Jaarlijks verblijven miljoenen Nederlanders, Belgen, Duitsers en Aziaten attractieve toeristische trekpleisters binnen Regio Zwolle, zoals het Vechtdal, Giethoorn, Zuid-Drenthe, historische Hanzesteden en de Noord-Veluwe. Daarnaast speelt zakelijk toerisme in toenemende mate een rol van betekenis voor de vrijetijdseconomie. De samenwerking binnen het cluster Vrijetijdseconomie richt zich op het versterken van ondernemerschap in de recreatieve sector.

Agri & food innovatiecluster

Voedselproductie is een belangrijke sector voor Regio Zwolle. Een groot deel van de bedrijvigheid en werkgelegenheid is gerelateerd aan de productie en verwerking van melk, vlees, vis en plantaardige producten. Het Agri & food innovatiecluster verbindt ondernemers, onderwijs, onderzoek en overheid. Door start-ups en ondernemers met innovatieve ideeën te begeleiden van idee tot realisatie.

Het doel is het stimuleren van nieuwe initiatieven in de regio, het verspreiden van kennis en het geven van een extra impuls aan de werkgelegenheid. Niet alleen in de agri en food sector, maar ook in de keten eromheen. Andere participerende gemeenten in deze cluster zijn: Dronten, Noordoostpolder en Hardenberg. Steenwijkerland, Kampen, Westerveld, Urk en Staphorst overwegen ook in te stappen.

Lobbyprojecten en bestuurlijk Regionaal Kernteam

Het Regionaal kernteam vormt de basis voor de bestuurlijke samenwerking en kan strategisch sturing geven aan ontwikkelingen. Het kernteam wordt gevormd door de burgemeesters van de 20 deelnemende gemeenten met als agenda lid de gedeputeerden vanuit de 4 provincies (Overijssel, Gelderland, Flevoland en Drenthe).

Wat heeft het opgeleverd

In het onderstaande wordt beschreven welke resultaten zijn behaald bij de verschillende onderdelen en aanvullend daarop welke concrete projecten vanuit de Regio Zwolle zijn opgepakt.

Kennispoort

Kennispoort heeft sinds de deelname van de gemeente in 2014 aan 28 ondernemingen ondersteuning geboden. In het onderstaande overzicht is voor 2016 en 2017 aangegeven op welke gebieden ondersteuning is geboden:

Onderdeel	Cases 2016	Cases 2017
Health	3	1
Agri&food	7	7
Vernieuwend ondernemen	3	3

Omdat de ondersteuning een vertrouwelijk karakter heeft kan Kennispoort hier verder geen inhoudelijke toelichting op geven.

Daarnaast heeft Kennispoort behoefte van de netwerkfunctie de volgende contacten:

- Jaarlijks bezoek aan het Concours Hippique De Wolden;
- jaarlijks bezoek aan Nieuwjaarsreceptie;
- jaarlijks afstemming met Ondernemersplatform De Wolden en de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe;
- Kennispoort organiseert regelmatig bijeenkomsten over financiering en subsidiering van nieuwe initiatieven;
- jaarlijks organiseren van de Crossover Innovation Challenge (XIC);
- jaarlijkse uitreiking van de XIC Award aan een onderneming die kansen uit andere branches weet te benutten;
- elk jaar worden de resultaten van Kennispoort gepresenteerd tijdens de Innovatielunch, die voorafgaand aan het Regio Zwolle congres wordt georganiseerd.

Cluster Vrijtijdseconomie

Dit cluster richt zich op het versterken van het inkomend toerisme. Het cluster is gestart met een onderzoek naar kansrijke nationaliteiten om als doelgroepen aan te trekken. Dit onderzoek is in 2016 opgeleverd. Hieruit is gebleken de Duitse en Vlaamse doelgroepen het meest kansrijk zijn. Deze uitkomst is gepresenteerd tijdens een ondernemersbijeenkomst voor heel Regio Zwolle.

Dit onderzoek heeft in De Wolden een beweging op gang gebracht. Het heeft gezorgd voor een onderbouwing om het te aantrekken van de beide doelgroepen onderdeel uit te laten maken van de regiomarketing (in afstemming met de toeristische ondernemersvereniging De Wolden).

De gemeente heeft vervolgens activiteiten geïnitieerd of ondersteund, gericht op het aantrekken van Duitse en Vlaamse doelgroepen. Deze activiteiten maakten geen onderdeel uit van cluster Vrijetijdseconomie. Er waren andere, meer logische schaalniveaus en samenwerkingsverbanden dan de Regio Zwolle om deze activiteiten uit te voeren. Daar komt bij dat aansluiten bij activiteiten vanuit het cluster voor ondernemers en/of marketingorganisaties niet mogelijk was. Dit omdat er binnen het cluster Vrijetijdseconomie nog geen besluit is genomen over een uitvoeringsagenda.

Het inspireren en ondersteunen van ondernemers is vooral een regionale aangelegenheid (Zuidwest Drenthe of een lager schaalniveau). Dit spreekt ondernemers meer aan dan een boven-provinciale aanpak op niveau van Regio Zwolle. Voor het bewerken van de internationale markt, is samenwerking op Drents schaalniveau het meest logisch. Hiervoor doet De Wolden een beroep op Marketing Drenthe, die op haar beurt Marketing Oost zonder -tussenkomst van de Regio Zwolle- weet te vinden om desgewenst samen op te trekken.

Activiteiten sinds 2016, buiten het cluster om, waar gemeente De Wolden en/of de toeristische ondernemersvereniging bij betrokken is:

- Goedbezochte gebiedssafari voor ondernemers in Zuidwest Drenthe over het thema Duitse en Vlaamse gasten (bezoek aan een camping en hotel in het Vechtdal);
- Vertaling regiogids 'Op de grens van land en water' in Duits en Engels; Een project van de toeristische bureaus Zuidwest Drenthe/Noordwest Overijssel, ondersteund door gemeenten en Regionaal Landschap Drents Friese Grensstreek. Deze gids is in overleg met Vechtdal Marketing ook verspreid in het Vechtdal;
- EDR subsidie Netwerk+ project ' Gastvrijheid-Gastfreundschaft'. Uitwisseling van kennis en ervaring van resp. Duitse en Nederlandse doelgroepen, ondersteuning van ondernemers en informatievoorziening. Een project van Recreatieschap Drenthe, Marketing Drenthe en Turistik Emsland;
- De provinciale marketing organisaties voeren een verkennende analyse uit om samen de Duitse en Vlaamse markt te bewerken.

Op dit moment is er nog geen uitsluitsel over de wijze waarop het cluster Vrijetijdseconomie de deelnemende gemeente en hun ondernemers kan ondersteunen in het aantrekken van Duitsers en Vlamingen. Er is nog geen uitvoeringsagenda. Wel heeft een verkenning plaatsgevonden, die wordt uitgewerkt.

Los van het cluster Vrijetijdseconomie weten de gemeenten en provinciale organisaties in Regio Zwolle elkaar op onderdelen al goed te vinden. Zo werkt De Wolden (op projectmatige basis) regelmatig samen met buurgemeenten in het Reestdal en Steenwijkerland. Dit staat los van het cluster Vrijetijdseconomie en dit betreft een bestaande samenwerking, die ook niet tot stand gekomen is binnen het cluster en breder is dan inkomend toerisme versterken.

Voorgesteld wordt dank ook om voorlopig terug te trekken uit het cluster Vrijetijdseconomie. Dit gelet het feit dat er andere, meer logische schaalniveaus en samenwerkingsverbanden zijn voor het versterken van het inkomend toerisme in De Wolden. Daarnaast wordt voorgesteld om over twee jaar te evalueren of deelname aan het cluster dan gewenst (en mogelijk) is.

Agri & food innovatiecluster

Sinds 2016 is De Wolden aangesloten bij het A&F innovatiecluster. De cluster is nog volop in ontwikkeling, zowel als het gaat om inhoudelijke thema's, als wat betreft samenwerkingspartners. Naast inhoudelijke verdieping is verbinding van initiatieven belangrijk. Het A&F Innovatiecluster richt zich vanaf 2017 zowel op Circulaire en duurzame economie (reststromen) als op keteninnovatie (voeding).

Bij de volgende activiteiten en projecten is De Wolden aangehaakt, of zijn ondernemers en initiatiefnemers aangehaakt:

- Aftrap van het cluster AF in De Wolden voorafgaand aan een voetbalwedstrijd in het PEC Zwolle stadion op 16 januari 2016, met 35 ondernemers/initiatiefnemers;
- ondersteuning bij de start van het Vershuus in Ruinen (verkoop agrarische producten in dorpswinkel);
- de projectgroep precisielandbouw van de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe heeft met hulp van het A&F Innovatiecluster gebruik gemaakt van innovatievouchers van de provincie Overijssel t.w.v € 19.500 om te experimenteren met innovatieve technieken voor bodemonderzoek en bodemverbetering;
- innovatietraject door 36 studenten bedrijfskunde van Aeres Hogeschool Dronen naar mogelijkheden voor verwaarding bermgras, in samenwerking met de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe;
- bijeenkomst over mest en circulair bodembeheer op 19 sept 2016, gericht op kennisuitwisseling en onderlinge verbinding. Deelname door Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe en het agrarisch samenwerkingsverband Het Hooge Wold;
- bijeenkomst circulaire economie voorafgaand aan voetbalwedstrijd van PEC Zwolle, 4 maart 2017;
- Expeditie Agrofood en Zorg op 17 mei in Frederiksoord, met medewerking van de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe. Verbinding tussen gezond en lokaal voedsel met de gezondheidszorg;
- inspiratiebijeenkomst De toekomst van de melkveehouderij op 19 juli tijdens CH de Wolden in Veeningen, in samenwerking met provincie Drenthe. De bijeenkomst is bezocht door 150 deelnemers.

Lobbyprojecten en bestuurlijk Regionaal Kernteam

Vanuit de Regio Zwolle is gezamenelijk gelobbyd om ervoor te zorgen dat de Regio Zwolle nu en in de toekomst goed bereikbaar is. Deze lobby heeft ertoe geleid dat in het regeerakkoord geld beschikbaar wordt gesteld voor het oplossen van knelpunten.

Project bewust verlichten

Vanuit de Regio Zwolle is een project doorlopen om bewuster om te gaan met verlichting. Bewuster omgaan met verlichting heeft betrekking op het voorkomen van lichtvervuiling en het verminderen van het energieverbruik. Concreet heeft dit project het volgende opgeleverd:

- Interne training bewuster omgaan met verlichten
- Bijeenkomst met Belangenvereniging Ruinerwold
- Verlichting geplaatst bij herinrichting Dijkhuizen
- Vernieuwde verdeling en schakeling van avond en nachtbranders aan het Munnikenland en overige straten in Ruinerwold
- Werkwijze ombouw wordt ook bij andere dorpen toegepast.

Voor het project is een subsidie beschikbaar gesteld vanuit de Regio Zwolle en de provincie Drenthe.

Online kabelplatform netwerken

Alle aan de Regio Zwolle deelnemende gemeenten hebben zich aangesloten bij een online platform. Hiermee is de aanvraag en monitoring van nutswerkzaamheden geüniformeerd en geautomatiseerd. Voordelen van het gebruik van het platform:

- Betere regie en handhaving nutswerkzaamheden;
- minder administratieve werkzaamheden rondom opbrekingen nutsbedrijven
- versterken informatievoorziening
- toename te verhalen straatwerkkosten en
- betere samenwerking netbeheerders en aannemers.

Het online platform is begin 2017 geïmplementeerd.

Verordening kabels en leidingen

Voor de aan de Regio Zwolle deelnemende gemeenten zijn de verschillende regelingen en overeenkomsten geharmoniseerd en gemoderniseerd. Voor alle netbeheerders gelden voortaan dezelfde rechten, plichten en procedures. De verordening bevat afspraken met betrekking tot het aanleggen, in stand houden en opruimen van kabels en leidingen. De verordening is door op 18 mei 2017 vastgesteld door de gemeenteraad.

Gezamenlijke inkoop van LED armaturen

Onderzocht wordt of tot gezamenlijke inkoop van LED armaturen zal worden overgegaan.

X-over Innovatiecongress

Vanuit de Regio Zwolle wordt jaarlijks een congres georganiseerd om ondernemers te stimuleren samen te werken met andere branches. In 2017 werd AgraService Lindenhols genomineerd voor de Cross-over Innovation Award en werd bijna eerste.

Dag van de Duurzaamheid

Stichting Duurzaam Ondernemend Regio Zwolle organiseert elke twee jaar een Dag van de Duurzaamheid en reikt dan de MVO Award Regio Zwolle uit. In 2017 bereikte de Woldense onderneming Coöp Koetsier uit Ruinerwold de halve finale in deze wedstrijd.

Wat is de financiële bijdrage

Voor deelname aan de Regio Zwolle draagt de gemeente € 1,- per inwoner bij. Vanwege de deelname van Meppel, Westerveld en De Wolden betaalt ook de provincie Drenthe jaarlijks een bijdrage aan de Regio Zwolle. Verder draagt de gemeente € 20.000,- per jaar bij voor deelname aan het Agri & food innovatiecluster en voor het cluster Vrijetijdseconomie is € 5.000,- gereserveerd in de kadernota.

Ervaring ondernemers, partners en raadsleden

Johan Laarman en Geert Lindenhols hebben concreet kunnen profiteren van de deelname aan de Regio Zwolle. Johan Laarman gaf aan dat hij via het ondernemersplatform in contact is gekomen met Kennispoort. Kennispoort heeft kosteloos kennis ingebracht en ideeën aangereikt wat heeft bijgedragen aan het realiseren van het Vershuus in Ruinen.

Geert Lindenhols heeft met zijn bedrijf AgraService Lindenhols baat gehad bij ondersteuning vanuit het Agri & food innovatiecluster. Hij heeft nieuwe kennis opgedaan, is in verbinding gebracht met anderen die hij anders niet tegen zou zijn gekomen en hij heeft ten behoeve van innovatie gebruik kunnen maken van vouchers. Daarnaast heeft hij vanwege de nominatie voor de Cross-over Innovation Award een promo-film kunnen realiseren.

Hieruit blijkt dat goede informatievoorziening naar ondernemers en een pro actieve houding van ondernemers bijdraagt aan het bereiken van resultaat binnen de Regio Zwolle.

Het Ondernemersplatform heeft een convenant gesloten met Kennispoort Regio Zwolle. De toegevoegde waarde betreft vooral de netwerkfunctie. Via Kennispoort kan verbinding worden gelegd met partners binnen de regio. Hiervan is bijvoorbeeld gebruik gemaakt in verband met de wens van het ondernemersplatform om een databank voor ondernemers op te zetten.

Daarnaast werkt de Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe met Kennispoort Regio Zwolle en het AF cluster. De Gebiedscoöperatie legt daarbij de verbinding met ondernemers lokaal en regionaal. Kennispoort en het AF cluster zorgen voor kennisuitwisseling en innovatie tussen de diverse projecten en initiatieven.

Zowel het Ondernemersplatform als de Gebiedscoöperatie ervaart enige afstand tot het samenwerkingsverband. De netwerkfunctie wordt erkend, de aansluiting bij de behoefte van het Ondernemersplatform en de Gebiedscoöperatie is voor verbetering vatbaar.

De raadsleden Tjalling de Wit, Heleen Langen en Marcel Hulst hebben aangegeven dat ze de Regio Zwolle als een krachtige en bruisende regio zien. De informatievoorziening is volgens hen voor verbetering vatbaar. Verder zien zij kansen om de samenwerking binnen de Regio Zwolle te versterken. Voor een nadere uitwerking wordt verwezen naar het bijgevoegde verslag van de bijeenkomst die op 4 december is gehouden met raadsleden en ondernemers (bijlage 2).

Doorontwikkeling Regio Zwolle

De Regio Zwolle is één van de zes landelijke proeftuin pilots aan de hand waarvan wordt nagedacht over hoe Nederland, door inrichting en werkwijze van het openbaar bestuur, krachtig kan bijdragen aan de economische groei. De Regio Zwolle heeft het eigen functioneren dan ook tegen het licht gehouden. Hieruit is naar voren gekomen dat de slagkracht kan worden verbeterd door:

- het opstellen van een meer ambitieuze agenda;
 - opgave gericht werken door coalities of the willing;
 - vergroten van kennis en ervaring met regionaal samenwerken en betrokkenheid vergroten van Raden en Staten;
 - ontschotten investeringsbudget en inzet capaciteit vanuit regio voor specifieke opgaven.
- Hiervoor is een lijst van actiepunten samengesteld. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de bijgevoegde rapportage proeftuin Regio Zwolle stap over je eigen grens (bijlage 3).